

Tartu linna õhukvaliteedi parandamise kava benso(a)püreeeni osas avalik arutelu

PROTOKOLL

Aeg: 18. märts 2019, 17:00-18:35

Koht: Tartu Linnavalitsuse linnamajanduse osakonna nõupidamisruumis (Raekoja plats 3 II korrus).

Koosoleku juhataja: Rein Haak (Tartu Linnavalitsus)

Koosoleku protokollija: Kaido Soosaar (OÜ Severitas)

Rein Haak avab avaliku arutelu ja tutvustab arutelu teemat.

Mihkel Pindus annab ülevaate ja tutvustab benso(a)püreeeni vähendamise tegevuskava.

Mati Malm: Andmed on toodud kuude lõikes, kas teil on graafik ka nädala lõikes? See on päris huvitav anomaalia. Nagu ma varajasemalt tean, siis on oluline tõus nädala lõppudel.

Mihkel Pindus: Graafikut meil selle kohta ei ole.

Ülle Mauer: Meil ei ole siin nädalagraafikuid kaasas.

Rein Haak: Me ei hakka siin midagi varjama. Need andmed, mis meil on, on täna esitamisel.

Jätkatakse ettkande kuulamisega.

Siim Säre: Graafikul on näha, et märtsis on kõrgem kontsentratsioon. Kas see võib olla tingitud asjaolust, et inimesed põletavad lehti ja muud prahti? Me teame, mida kevadeti aias tehakse, kuidas saab kütmisest märtsis selline kõrgem kontsentratsioon üldse tekkida?

Ülle Mauer: Märtsis on õhukvaliteedi halvenemine tavaline, me ei ole seda sidunud aedadega, vaid pigem lume sulamisega. Ihastes võib olla mais selline aiakoristus. Ma ei saa öelda, et Karlovas saab olla rämpsü põletamine nii oluline. Meile ei tule selliseid kaebusi. Selles seirejaamas võib olla üksikuid hälbeid.

Rein Haak: Graafikut saab tõlgendada nii nagu on aparaat mõõtnud. Saaste on olnud selline. Me ei ole kontrollinud, mida keegi põletab. Et midagi täpsemat öelda konkreetse aasta ja kuu kohta, siis peaksime võtma välistemperatuuri, et näha kas oli kütteperiood. Teiseks, peaks võtma madalrõhkonna. Meil on Emajõe Ürgorg ja õhk liigub halvasti ja toob selle saaste alla. See tähendab, et hajumine on halb. Kui keegi tahab süveneda, siis tuleb teha eraldi uuring.

Siim Säre: Siis tulebki selline uuring teha. Eelnevatelt slaididelt on tulnud välja, et kütmine põhjustab saaste.

Mati Malm: Et teha põhjapandavaid otsuseid, siis peab uuring olema võimalikult tõene.

Ülle Mauer selgitab, miks selline uuring üldse tehti lähtudes seadusandlikust poolest. Pidevad mõõtmised on tehtud Karlova jaamas juba alates aastast 2013. Igal aastal on ta üle normi. Mõõtmisi on teinud parimad spetsialistid ja me ei saa väita, et meil probleemi ei ole.

Mati Malm: Me ei väidagi, et probleemi ei ole, vaid et on vaja täpsemaid uuringuid. Pluss veel see, et varajasemast kohtumisest meeles, et see on seotud nädala lõppudega. Tõuseb hüppeliselt reedeti ja laupäeviti.

Ülle Mauer: Te võite midagi segamini ajada. Mina pole nädalate kaupa uurinud.

Mati Malm: Kas antud uuringus on nt arvestatud saunaahjudega? Karlovas on suht palju köetavaid garaaže. Minu kõhutunne ütleb, et need võivad olla olulised allikad.

Toimus arutelu, kust saaste võib pärit olla.

Ülle Mauer: mõõdetud ja arvutatud tulemused ühtisid Karlovas väga hästi. Kui riik nägi, et Karlovas ületatakse, siis tehti lisauuringuid ka teistes kohtades. Arvati alguses, et äkki on mingisugune anomaalia. Mõõdeti Supilinnas, Tammelinnas ning kõikides mõõtmiskohtades toimus talvisel perioodil ületamine. Tartu ei ole selles mõttes ka eriline, ka mujal Eestis ületatakse. Me asume Emajõe Ürgorus ja saaste ei haju nii hästi.

Rein Haak: Kui te vaatate seda graafikut, siis alates aprillist on ta enamvähem normaalne ja oktoobrist hakkab pihta. See on otsene seos kütteperioodiga. Me ei taha kedagi risti lüüa, ega midagi keelata. Vaid pigem vaatame, mida annaks sellel perioodil teha. Kõik andmed on kättesaadavad ja avalikud.

Mati Malm: lootsin, et antud aruandes on ka statistiline kõver.

Siim Säre: me pottseppadena julgeme väita, et kui asendada põhiküte kaugküttega, siis see olulist tulemust ei anna, kuna alles jäävad saunad ja muud põletamised.

Rein Haak: Meil on linnaplaneerjad siin olemas. Meil ei ole ühtegi kava, et keelatakse ahjud ära.

Liisa Unt: Karlova asub juba 2005 aastast osaliselt kaugküttepiirkonnas. See ei tähenda, et kõik peaksid liituma kaugküttega. Kui toimub hoonete renoveerimine, siis tuleb leida kõige keskkonnasõbralikumad lahendused.

Mati Malm: Tänapäeval on uued ahjud ja muud salvestavad kütteseadmed, neile on väljastatud pass, kus on välja toodud energiamärgistused. Samuti on väljundgaaside sisaldused. Kas tuleb ka taolisi seadmeid rekonstrueeritavatesse majadesse paigaldada? Kas kaugkütte piirkonnas ei sunnita liituma kaugküttega vaid võib kasutada ka teisi energiaallikaid?

Liisa Unt: Väljaspool kaugkütte piirkonda ei tehta mingeid piiranguid. Praeguse regulatsiooni järgi ei ole kaugküttepiirkonnas see aktsepteeritav, mis kehtestati 2007. aastal 14 septembril. See regulatsioon on praegu üle vaatamisel. Siin on oluline inimese tervis.

Ülle Mauer: Selle kava kontekstis tuli palju ettepanekuid ning ka MTÜ Eesti Pottseppadelt ning meie oma kava täiendasime. Uued tehnoloogiad on üks meede ja ka ökodisainiga ahjud.

Mihkel Pindus lõpetab oma ettekande.

Arutleti palju on inimesi üldse kaugküttest. Ahjukütte on elustiil.

Ülle Mauer: Ettepanekute ajal tuli ka ettepanek teha küsitlus, kui palju on huvilisi.

Liisa Unt selgitab kaugkütte piirkonna määratlemise taustast ning kõik kortermajade piirkonnad määrati kaugküttepiirkonda.

Rein Haak: Kui midagi on üle limiidi, siis sinna juurde tuua saastet ei ole enam võimalik. Seepärast on see kaugküttepiirkond. Kui on tervist kahjustatav tegevus, siis ei saa seda aktsepteerida.

Liisa Unt: Tegemist on ju lasteaia territooriumiga.

Elle Tobreluts: Mina kuulen praegu, et mõõtmine on juba 2013 aastast. Kuidas saab, et inimesed ei tea sellest midagi? See on kuritegu, et ei ole teavitatud inimesi. Kas meditsiinitöötajatega on koostööd tehtud? Mida see aine põhjustab?

Ülle Mauer: Selle töö raames meedikute gruppi ei ole kaasatud. Me tuginesime olemasolevatele uuringutele. See aine on vähkitekita. Kui me seda kava avalikustasime, siis me arvasime, et inimeste huvi on eelkõige, mida see teeb meie tervisele. Aga ettepanekud on tulnud teises võtmes. Teie olete üks vähestest. Sellist ainet ei tohiks üldse õhus olla. Oma kavas oleme välja pakkunud mitmeid erinevaid meetmeid, mis võiksid sobida kõikidele inimestele.

Meeme Utt: Minul on küsimus välja pakutud meetmete kohta. Ma ei näe võimalust gaasikütte kasutamisel. Tundub, et inimesed on sellest Tammelinnas huvitatud. Miks gaas on välja jäetud?

Ülle Mauer: Gaas jäi välja, kuna puit on taastuv loodusvara. Me ei tahtnud tagasiminekut fossiilsetele kütustele. Me ei taha siia fossiilset energiat sisse tuua.

Liisa Unt: Tammelinnas on gaas lubatud

Meeme Utt: Siin võiks linn seda soovitada. Teine küsimus, mida ma tahaks välja tuua maasoojuse kohta. Kui Tartu Vesi kuuleb, siis ta ei lase ühtegi süsteemi rajada.

Ülle Mauer: Linn on selles osas jõudnud kompromissile.

Jaan Muna: ei ole vaja toas 21 kraadi sooja, pane selga midagi. Teine asi, et kasvuhoonete kütmine. Samuti vesiniku energia on oluline.

Annes Andresson: Kaugküte on kallim kui puiduküte. Rootsi kogemus näitab, et ehitatakse ahi ja muu energiaallikas. Filter halvendab tõmmet, kuna pannakse korstna otsa.

Mihkel Pindus: See mudel, mida näitasin, ei halvenda.

Koit Koppel: Kõrgepinge lahendusega, elektrood on keskel. Seal on metalltoru ja sädelahendusega peksab osakesed seinale nii, et ilmselt ei takista seal midagi.

Annes Andresson: katalüsaatori varinat on välja töötamisel, eks näis kas saab tööle.

Siim Säre: rohkem kui kunagi varem on pottsepad huvitatud, mida ja kuidas nad ehitavad. Ja jagatakse kolleegide vahel olulist informatsiooni, kuidas puu põleb puhtalt. Me ei tohiks hakata mõtlema, et kuidas minna üle kaugküttele vaid teha rohkem teavitustööd. Kui ei ole kuiva puitu, siis kasutage hädapärastelt briketti.

Ülle Mauer: Teavitusteeme on meil olemas. Ja et seda kava me teeme nende endi inimeste huvides ja oleme vaikselt seda juba alustanud.

Asko Tamme: Kohalikud illegaalsed kütteallikad võiks kaardistada, nagu saunad, garaažid.

Mati Malm: Kui kaardistamisest rääkida, siis meil on hinnanguliselt 50% saunaahjudest, mis on kusagil kellegi poolt kokku keevitatud ja need ei vasta standardile.

Asko Tamme: Püüda neid üle lugeda. Teine asi, et kaugküttele soodustamine võiks olla ikkagi kuidagi sees. Kui inimene ei viitsi enda ahjudega jamada, siis panevad seinale neid koledaid ventilaatoreid, õhukonditsioneere.

Arutleti kaugküttele korstnate mõjudest ja nõustuti, et see ei ole linnas oluline.

Mati Malm: Paar sõna lõpetuseks- ega pottseppade poolt vaadatuna ei ole see, et peale kohtkütte ei tohiks midagi muud kasutada. Meile on oluline, et jääks valikuvõimalus. Kaks sõna: valikuvabadus ja energiajulgeolek.

Vladimir Šokman: Kui miski on liiga selge, siis tasub kahtlustada, et ega me liiga lihtsaks pole endale ülesannet teinud. Kui vaatame, et Maarjamõisa, Tammelinn ja Karlova on ületamised, siis ma ei imesta, et Karlovas on see kõige suurem probleem, kui vaadata tuulte roosi. Tuleks teha täpsemaid uuringuid ja peame lahendused leidma. Kõige lihtsamaid lahendusi, aga ka kõige raskemaid, on inimese harimine.

Siim Säre: Kaardistamisel aitab kaasa ka korstnapühkijate digitaalne register. Korstnapühkijatel võiks olla ka suurem järelvalve funktsioon.

Mati Palm: õige kütterežiim on väga oluline.

Rein Haak lõpetab avaliku arutelu.

Tartu linna ohukvaliteedi programmeerimise
kava koostajate (pöördumise) esmas.
Avalik arutelu
18.03.2019

1. Ülle Kauri Tartu LVLMO
2. Aunes Andresoni Alghauri OÜ
3. Lauri Stalmus Disainiühendused OÜ^v
4. Rivo Letta
5. Jaak Tõeleht, elvood
6. Vahur Kuhlberg Tartu
7. Ahto Põderu
8. MATT MALM
9. Elle Tobrehts ~~Elvood~~
10. Reia Kauri Tartu LVLMO Kauri
11. Ilme Letta Tammelinna Reia ~~Elvood~~
12. Keit Koppel Tallinna Kopli Ametikoos
13. SIIM SÄRE MTU EESTI POITSEPAD Sj.
14. VLADIMIR SOKMAN Tartu LVK
15. Asko Tamme Tartu LVK
16. Jõrg Kauri EW PENSKAN
17. Riisa Kauri LVLPMKO